

nikatie. Men kan daarover verschillend oordelen. Maar ook als men het onbillijke in de kritiek onderkent of wanneer men van oordeel is dat wat via de media niet kan in de kerk ook niet of nauwelijks kan – we zagen dat het verzet tegen kerkdienstuitzendingen veel meer de kerkdienst dan de uitzending raakt – zal toch toegegeven moeten worden dat de gangbare kerkdienst als zodanig te overladen is voor een groot publiek. 'Wanneer het de bedoeling van een kerkdienstuitzending is rand- of buitenkerkelijken er bij te betrekken moet er zo geëxperimenteerd worden dat de dienst past bij het openbaar karakter van de media', zegt – o.i. terecht – het dokument van Uppsala. We achten zulke experimenten goed en no-

dig. Voor een zaak van zo hoog belang mag niets onbepaald gelaten worden. Vervolgens dient bedacht te worden dat uitzendingen van liturgische aard een onderdeel vormen van het totale programma-aanbod van de kerken. In de gangbare praktijk worden de kerkdiensten telkens door een andere plaatselijke gemeente voorbereid en van daar uitgezonden. Dientengevolge komen ze als zwerfstenen tussen de overige programma's terecht. Wil men door eredienselijke uitzendingen – ook wat de inhoud betreft – een dwarsverbinding leggen tussen de andere programma's en de centrale noties van de christelijke overlevering dan zal men de gangbare praktijk moeten verlaten.

Professioneel

Verder zijn er de technische beperkingen van de media. De ophef die wordt gemaakt over 'een eigen taal en een eigen grammatika van de media' mag dan niet vrij te pleiten zijn van overdrijving – er is tot nog toe ook niemand geweest die zo'n grammatika heeft geschreven! – dit neemt niet weg dat de media wel om een eigen communicatievorm vragen en dat ze strenge eisen stellen. 'De mikrofoon kan een tuchtroede Gods worden omdat hij genadeloos verklapt wat het kerkgebouw nog diskreet versluiert', zei *Helmut Thielicke*. Optreden voor radio en televisie vraagt om gevoeligheid voor massakommunikatieve processen en om professionele scholing. *Nico Scheepmaker* schreef eens in zijn krant: 'Een TV-optreden moet ruw geschat dertig percent beter, leuker, intelligenter, swingender en gewiekster zijn dan een zaaloptreden om hetzelfde effect te weeg te brengen bij degenen die eerst het zaaloptreden en daarna het TV-optreden zag (of omgekeerd).' Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor kerkdienstuitzendingen. Alvorens het bij de ontvanger overkomt platten radio en vooral televisie het gepresenteerde af. Vandaar zo vaak de teleurstelling over het optreden voor radio en televisie van predikanten, vokale en instrumentale medewerkers waarvan men op goede gronden beter had verwacht.

Tenslotte herinneren we er aan dat niet de

een onovertroffen prestatie...

is het **JOHANNUS Orgel**

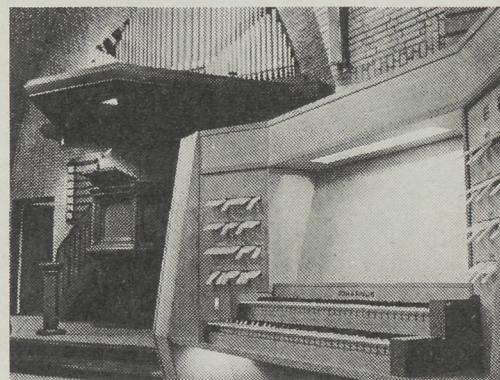
het beste elektronisch-acoustische instrument voor klassieke muziek wat ooit is gebouwd.

Overall ter wereld zijn thans Johannus-Orgels geplaatst; in kathedralen, kerken, zalen en in de huiskamer.

De beroemdste Nederlandse organisten geven met enthousiasme concerten op het Johannus Orgel

JOHANNUS-Orgels
kenmerken zich door:

- een grote stemmenverscheidenheid, o.a. volledige prestanten- en fluitenkorren
- zelfstandige registers, per stem afzonderlijk intoneerbaar
- enkelvoudig contactsysteem
- moderne transistortechniek
- multi kanaalsysteem
- kerkorgeltoucher
- standaardmaatvoering volgens Conventie te Mechelen

De disposities zijn zeer uitgebreid, de muzikale mogelijkheden onbegrensd en de prijzen verrassend laag gehouden.

Voor de huiskamer is er keuze uit drie modellen en voor de kerken zijn er wel zeven verschillende uitvoeringen. Wilt u er meer van weten?

Vraag dan vrijblijvend inlichtingen en dealerlijst bij

JOHANNUS

Orgelbouw, Electronium bv, Tuinstraat 10, Veenendaal, telefoon 08385-102 20

NASK

MAKELAARS IN ASSURANTIE

als U
verzekerd
wilt
zijn

GRONINGEN ROTTERDAM
LAAN VAN DE VREDE 1 WESTERSINGEL 93
TELEFOON 050-255866 TELEFOON 010-362022